

MINISTERSTVO VNITRA

PRAHA VII BELCREDIHO 69. — TELEFON 7741 - 9. LINKA.....

B-300/ 3739/1947.

PH odpovědi uveďte vždy toto číslo jednací.

V PRAZE dne 27. února 1947.

Okresnímu národnímu výboru

v Chomutově.

Věc: Odsu n Němců - zjišťování českého původu.

K čj. 6076, ze dne 18.2.1947.

K Vašemu dotazu sděluje ministerstvo vnitra toto:

1/ Osoby českého původu, které dosud nemají osvědčení o národnosti z r.1930, avšak jinak splňují předpoklady oběžníku ministerstva vnitra č.B-300/3961/46, nebuďtež do odsunu zařazovány.

2/ Osoby které byly v roce 1930 sčítány s národností německou avšak jsou jinak podle znaků vytčených v shora citovaném oběžníku českého původu a na zápis při sčítání v r.1930 neměly vlivu nebuďtež rovněž do odsunu zařazovány. Zde půjde zejména o manželky a děti Němců, které byly zapsány svými manžely bez svého vědomí, resp. v době nezletilosti a neměly tudíž na zápis vliv, resp. nezletilé nemohly samy rozhodovati. Mohou se vyskytnouti i případy, že některé osoby českého původu hlášené k národnosti německé, byly přihlášeny při sčítání proti své vůli nebo bez svého vědomí zaměstnavateli, příp.sčítacími komisaři. Tyto okolnosti nutno řádně prověřiti a v kladných případech nutno pak osoby o něž jde, považovati za osoby českého původu.

3/ U osob, které nebyly sčítány a nemají českých škol, avšak které podle jména a ovládnání českého jazyka zdají se být osobami českého původu nutno tento původ posuzovati na základě jiných objektivních znaků /na př. rodiště, společenský styk, členství v českých spolecích a pod./ Kromě toho nutno takových sporných případech přihlídnouti jednak k tomu, jaké národnosti je většina příbuzných, případně pak k chování a státoobčanskému postoji za okupace.

Ministerstvo vnitra výslovně podotýká, že všechny sporné případy nutno řešit velmi svědomitě a individuálně, ježto při spletitosti národnostních poměrů v pohraničí, které nad to byly komplikovány poměry sociálními /nátlak ke germanisaci/ nebude ve velmi četných případech možno vystačit se strohou aplikací pokynů daných oběžníkem ze dne 11.června 1946 čj.B-300/3961/1946. Rozhodování v tomto směru musí však i při přísném dodržování vydaných směrnic natolik býti pružné, aby nedošlo k nežádoucím tvrdostem, ale aby současně nebylo pokynů o vyjímání osob českého původu zneužíváno.

V komplikovaných případech vyžádejte si pokyn ministerstva vnitra.

Za starostu: 20. 11. 1947

8110

Za ministra:
Dr.Kučera.

Ministerstvo vnitra.

Č. B-300/3961-46-Ref.B.

V Praze dne 11.června 1946.

Zemským národním výborům
v Praze a Brně.

Exposituře moravskoslezského národního
výboru

v Moravské Ostravě.

Okresním národním výborům, /správním komisím/
v zemi České a Moravskoslezské.

Místním národním výborům statutárních měst
v Praze, Plzni, Liberci, Brně, Olomouci,
Opavě, Moravské Ostravě.

Předmět: Odsun Němců, opětovné závady při výběru osob - zákaz odsunu osob českého nebo slovenského původu, postup v případech smíšeného manželství.

Přílohy:

Ministerstvo vnitra bylo upozorněno, že v důsledku nesprávného výkladu Směrnic k provádění soustavného odsunu Němců /č.B-300/1990-46, hl.III a přes upozornění vydané oběžníkem č.B-300/446-46 ze dne 23.ledna 1946, byly při výběru Němců určených k odsunu zařazeny do transportů opětovně osoby české národnosti, na které se odsun nevztahuje.

Postup takový je nejen nepřipustný a nezákonný, nýbrž jest s to způsobiti velmi povážlivé důsledky pro další hladké provádění transferu Němců, otázky to životní důležitosti pro celý stát, poněvadž podle sjednaných dohod se spojeneckými mocnostmi jsou československé úřady oprávněny odsunovati do Německa toliko osoby německé národnosti.

K zajištění dalšího hladkého průběhu odsunu Němců, a aby nemohlo opětovně dojíti k různým případům odsunu osob českého nebo slovenského původu, z nichž mnohé ani jazyk německý neovládají, vydává ministerstvo vnitra následující pokyny, jimiž se částečně mění a doplňují vydané směrnice pro odsun Němců a oběžníky tyto směrnice doplňující.

I.

1./ Osoby českého nebo slovenského původu zásadně odsunu nepodléhají a není dovoleno do odsunu je zařazovati.

2./ Osoby tyto nepodléhají odsunu, ani tehdy, bylo-li o jejich žádosti za vydání osvědčení o národní spolehlivosti dle odst.4

§u 1 v cestě odvolání zemským národním výborem vydáno rozhodnutí negativní.

II.

Osobami českého nebo slovenského původu jest rozuměti osoby, které pocházejí z rodičů českých neb slovenských, případně ze smíšených manželství, vychovány byly česky nebo slovensky, mají českou nebo slovenskou mateřskou řeč, navštěvovaly české nebo slovenské školy, pokud to v místě kde bydlely bylo vůbec možno, a při sčítání lidu v roce 1930 se - pokudbyly sčítány - hlásily k české nebo slovenské národnosti. Předpokladem pro přiznání českého neb slovenského původu je, že u dotčené osoby jsou splněny všechny předpoklady, uvedené v předchozí větě; zjistí-li se tedy na př. při rozhovoru, že dotčená osoba nemá mateřskou řeč českou nebo slovenskou /neumí plynně česky nebo slovensky/, není již nutno zjišťovati ostatní okolnosti, rozhodné pro posouzení národnostního původu této osoby, zejména výsledek sčítání lidu z roku 1930, poněvadž by se tím provádění odsunu velmi komplikovalo a zdržovalo.

Pro posouzení národnosti rodičů těchto osob mohou být podle okolností vodítkem také určité skutečnosti, na př. místo narození a bydliště rodičů, návštěva škol, účast ve veřejném životě, na př. hlásili se k české neb slovenské národnosti, zastupovali ve volených sborech český živel, vystupovali na veřejnosti jako Češi nebo Slováci, neb také ve styku se soukromými osobami mluvili a psali česky neb slovensky a pod.

III.

Opatřením tímto není poskytována nějaká výhoda osobám, které se v době zvýšeného ohrožení republiky jakkoliv provinily, neboť dekrety presidenta republiky č.16/1945 Sb. ze dne 19.6.1945 o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech ve znění upraveném zákonem čis.22/1946 Sb. ze dne 24.1.1946, jakož i č.138/1945 Sb. ze dne 27.10.1946 o trestání některých provinění proti národní cti a dekret č.108/45 Sb. o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondu národní obnovy poskytují soudům i úřadům okresních národních výborů dostatek možností, aby provinivší se osoby českého nebo slovenského původu byly spravedlivě potrestány. Odsun však

nemá povahu trestu, nýbrž jest opatřením politické povahy prot Němcům a osobám německého původu, případně proti osobám jiného než slovenského původu, které se přihlásily k německé národnosti. Proto také odsunu nemohou býti podrobovány osoby českého neb slovenského původu, byť se i provinily.

IV.

Pokud jde o osoby uvedené v čl. I. odst. 2 vydá ministerstvo vnitra, případně vláda podle potřeby s hlediska veřejných zájmů další pokyny jimiž bude řešena otázka, zda a za jakých okolností mohou zůstat ve svém dosavadním bydlišti, případně kde mohou býti usídleny a upraví právní postavení takovýchto osob.

V.

Otázka odsunu Němců - manželů žen českého nebo slovenského původu je upravena Směrnicemi o úlevách pro některé osoby německé národnosti č. B-300/3826-46 schválenými vládním usnesením ze dne 14.5.1946 /viz zdejší oběžník č. B-300/3825-46 ze dne 21.5.1946/.

Pokud by podle těchto směrnic Němci - manželé českých nebo slovenských žen nebyli vyňati z odsunu, nemohou býti české manželky těchto osob s českými dětmi, které odsunu vůbec nepodléhají, odsunovány společně se svým manželem hromadným transportem Němců; musí jim však býti na jejich žádost poskytnuta možnost vystěhovat se s dětmi za manželem na podkladě cestovního povolení k překročení hranic /trojjazyčné/, který jim vydá okresní národní výbor /správní komise/, v jehož obvodu se zdržují. Při tom jest učiniti opatření, aby odsun německého manžela i dobrovolný odchod jeho české manželky s dětmi dál se pokud možno v téže době.

Toliko zcela výjimečně mohou býti s manželem Němcem odsunuty manželky českého neb slovenského původu s dětmi, pakliže okresnímu národnímu výboru /správní komisi/ dobrovolně písemně prohlásí, že se považují také za Němky a že i děti jsou německé národnosti a žádají výslovně za společný odsun se svým manželem. Vystěhování nezletilých dětí české národnosti t.j. dětí, které jsou českého původu ve smyslu čl. II tohoto oběžníku, není přípustno, pokud není současně vystěhovávána jejich matka. Nemají-li tyto děti již matky na živu nebo byly-li při rozloučení manželství soudně přiřčeny otcí, bylo by ohledně nich vyžádati si rozhodnutí poručenského soudu.

Ministerstvo vnitra opětovně naléhavě žádá, aby při provádění odsunu ve všech výše uvedených případech bylo postupováno s největší objektivitou a spravedlností, které za žádných okolností nesmějí být ovlivňovány pohnutkami osobními, stranickými nebo dokonce zjištnými.

Proti všem orgánům veřejné správy, které úmyslně nebo z nedbalosti budou porušovat nebo obcházeti tyto zcela jasné pokyny bude zakročeno co nejpřísněji a budou také přidrženi nahraditi osobně veškeré škody, které státu, případně postiženým osobám z takového jednání vzejdou.

Okresním národním výborům /správním komisím/ se ukládá, aby zařídily ihned vše potřebné k provedení tohoto výnosu a sdělily všem místním národním výborům /správním komisím/ jeho doslovné znění.

Za řádné provedení opatření vyplývající z tohoto výnosu jsou osobně zodpovědní páni přednostové okresních a místních národních výborů /správních komisí/.

Velitelům sběrných středisek se ukládá, aby u všech osob dodaných tam za účelem odsunu místními národními výbory bylo vždy neprodleně přezkoušeno, zda mezi nimi nejsou jednotlivci českého původu, na které se ustanovení o odsunu podle tohoto oběžníku nevztahuje. Všechny sporné případy, buďtež zatím z odsunu vyloučeny a osoby, o něž jde, buďtež ze sběrných středisek propuštěny.

Ve sporných případech budiž vyžádáno rozhodnutí ministerstva vnitra. >

Souhlasí se schváleným návrhem.
Přednosta výpravy

Loučanský

M i n i s t r
N o s e k v. r.

Okresní správní komise Chomutov	
datum dne: 1 5. VI. 1946	
čís. j. 21509	počet příloh: _____
	peníze: _____

Handwritten initials and marks:
A large handwritten mark resembling a stylized 'C' or 'G' is present to the right of the stamp.
Below it, there are several horizontal lines and a small circular mark containing the letter 'G'.

Ministerstvo vnitra.

Č. B-300/4629-47.

V Praze dne 6. března 1947.

Okresní národní výbory /okresní správní komise/
a expositury v zemi České a Moravskoslezské.

Ústřední národní výbory statutárních měst.

P ř í m o

Ředitelství a úřady národní bezpečnosti.

Předmět: Odsun Němců. Zjišťování českého původu a posuzování některých případů z odsunu cestou milosti.

Při přípravě poslední etapy odsunu, zejména při pořizování jmenných seznamů Němců určených k odsunu, byly ministerstvu vnitra předloženy četné dotazy, jak má být postupováno při posuzování některých národnostně sporných případů, resp. za jakých okolností může být ve zřeteluhodných případech navrhováno vynětí z odsunu cestou milosti.

Abyste bylo zabráněno případným pochybnostem, vydává ministerstvo vnitra tyto vysvětlivky:

I. Zjišťování českého původu, resp. národnosti.

Oběžníkem ze dne 11. června 1946, čj. B-300/3961 bylo stanoveno, že osoby českého původu zásadně nepodléhají odsunu. Současně byly určeny objektivní znaky, které mají být brány v úvahu při zjišťování českého původu, resp. národnosti. Podle získaných zkušeností, je v některých případech zapotřebí, aby při zjišťování čes. původu resp. národnosti byly brány v úvahu ještě další okolnosti, aby bylo zajištěno, pokud je to vůbec možné, spravedlivé rozhodování. Pokud tedy někdy chybí některý předpoklad, požadovaný v citovaném oběžníku, nebo pokud nelze jej plně prokázat, možno při prověřování přihlédnouti i k jiným objektivním znakům /na př. činnost v českých spolcích a institucích, česká národnost většiny příbuzných, státobčanské chování za okupace atd./.

Národnostně spleťité poměry v pohraničí byly namnoze silně ovlivňovány germanisačním tlakem, kterému byly vystaveny zvláště sociálně slabé vrstvy českého obyvatelstva pracující u německých zaměstnavatelů. Proto došlo někdy i k tomu, že osoby nesporně české národnosti, byly v roce 1930 při sčítání lidu přihlášeny k národnosti německé svými zaměstnavateli, domácími pány, nebo dokonce samotnými sčítacími komisaři. Jiné osoby přihlásily se zase samy k národnosti německé v důvodné obavě před ztrátou zaměstnání.

Byly také zjištěny případy, že české manželky a nezletilé děti byly sčítány s národností německou, když sčítací archy vyplňoval manžel, který byl německé národnosti.

Vzhledem k takovým závažným okolnostem nutno při zjišťování českého původu, resp. národnosti přihlédnouti i k těmto momentům a přízpusobiti pak rozhodování i při dodržování zásad citovaného oběžníku tak, aby nedocházelo k případnému zařazování nesporně

ně českých osob do odsunu. Kromě toho nutno brát v úvahu, že americké orgány při přejímání transportu přísně kontrolují, aby v transportech byly zařazeny pouze osoby německé národnosti a osoby neněmecké národnosti z transportu důsledně vylučují. Konečně se připomíná, že zamítavé rozhodnutí o čs. občanství podle § 1 odst. 4 dekretu č. 33/45 Sb. není samo o sobě ještě důvodem pro zařazení do odsunu.

II. Vynětí z odsunu družek německé národnosti.

Okresním národním výborům i ministerstvu vnitra dochází mnoho žádostí, kde československý občan české nebo slovenské národnosti žádá o vynětí z odsunu družky německé národnosti. K tomu podotýká ministerstvo vnitra, že v takových případech možno uvažovati o vynětí z odsunu cestou milosti pouze tehdy, jde-li o delší mimomanželské soužití, zejména vzniklé již v době před okupací, nebo když se z takového poměru narodily již děti. Rozhodnutí o těchto žádostech je vyhrazeno ministerstvu vnitra, kterému je proto nutno došlé žádosti s urychlením předložit po důkladném vyšetření všech zřetele hodných okolností s vlastním odůvodněným návrhem. Dojde-li okresní národní výbor k názoru, že vynětí z odsunu nelze doporučiti, odmítne žádost přímo, aniž by spis předkládal ministerstvu vnitra. Pouze v těch případech, kdy okresní národní výbor vynětí družky doporučuje, buďtež spisy předloženy s urychlením ministerstvu vnitra - ref. B, Praha-IV, Hrad. Výslovně se upozorňuje, že všechny případy, kdy jde pouze o konjunkturní milostný poměr Němky, hodlající se vyhnouti odsunu, nutno bezpodmínečně odmítnouti.

III. Vynětí z odsunu jiných osob německé národnosti.

Pokud jde o výjimečné vynětí z odsunu osob německé národnosti z důvodů humanitních, poukazuje ministerstvo vnitra na oběžník ze dne 10.9.1946, čj. B-300/10683, podle kterého je vynětí z odsunu cestou milosti omezeno na osoby německé národnosti, jichž blízcí příbuzní jsou českoslovenští občané české nebo slovenské národnosti. Analogicky možno posuzovati i případné žádosti cizinců /kromě Němců a Madarů/, kteří žádají za blízké příbuzné německé národnosti.

Jinak možno předkládati žádosti za vynětí z odsunu cestou milosti jenom ve zcela výjimečných a zvláštního zřetele hodných případech. Vynětí z odsunu jen z důvodů pracovních je zásadně nepřipustné, nejde-li ovšem o osoby chráněné před odsunem legitimacemi specialistů.

Ministerstvo vnitra žádá důrazně, aby všechny sporné a nejasné případy byly ve smyslu uvedených pokynů svědomitě přezkoušeny a posouzeny a předpokládá, že nedojde k zneužití pravomoci, která se svěříje okresním národním výborům při zjišťování a rozhodování o českém původu osob k tomu, aby byly v republice ponechávány osoby, které předpokladům uvedeným v tomto oběžníku nevyhovují, po případě, aby nebyly zařazovány do odsunu osoby, které vzhledem k českému nebo slovenskému původu odsunu vůbec nepodléhají.

Všechny místní národní výbory buďtež o obsahu shora uvedených pokynů s urychlením vyzooměny.

Souhlasí se schváleným návrhem.

Přednosta výpravy

Tourovská

Okresní národní výbor Dr. V. Kučera v. r. e.	
došlo dne III 1947	4
9213	141
přil.	ref.